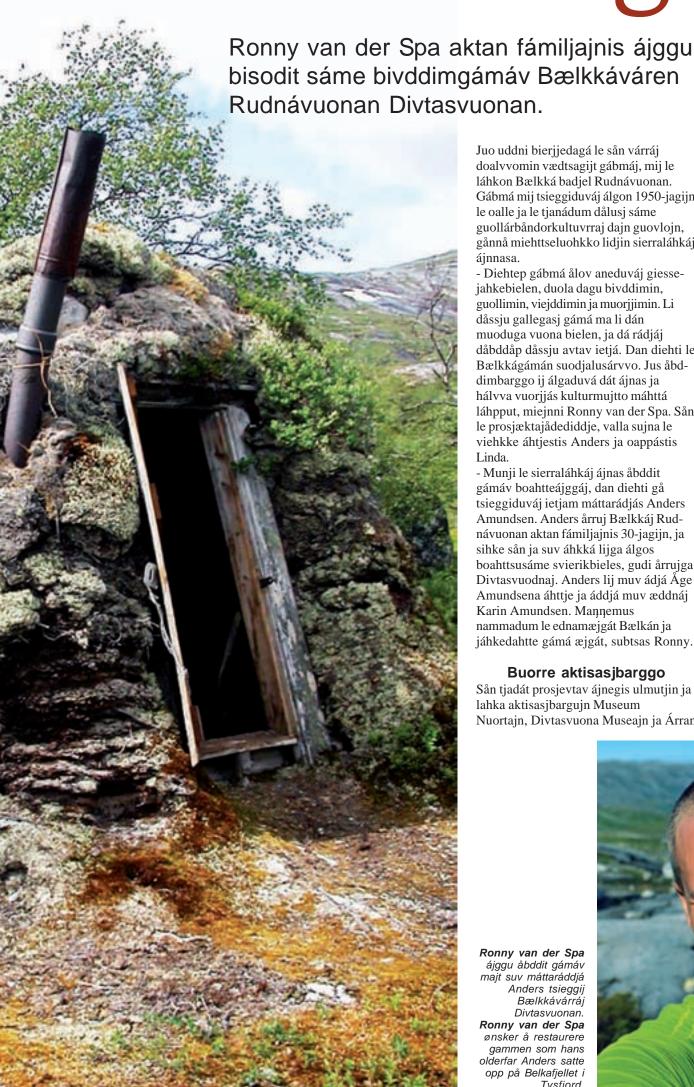
Bájkkeavijssa NuorttaSállto

Åbddi Bælkkágámáv

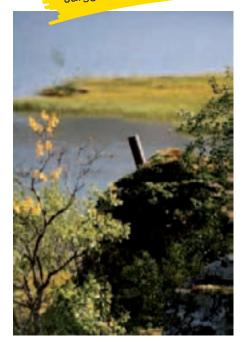

Juo uddni bierjjedagá le sån várráj doalvvomin vædtsagijt gábmáj, mij le láhkon Bælkká badjel Rudnávuonan. Gábmá mij tsieggiduváj álgon 1950-jagijn le oalle ja le tjanádum dålusj sáme guollárbåndorkultuvrraj dajn guovlojn, gånnå miehttseluohkko lidjin sierraláhkái ájnnasa.

- Diehtep gábmá ålov aneduváj giessejahkebielen, duola dagu bivddimin, guollimin, viejddimin ja muorjjimin. Li dåssju gallegasj gámá ma li dán muoduga vuona bielen, ja dá rádjáj dåbddåp dåssju avtav ietjá. Dan diehti le Bælkkágámán suodjalusárvvo. Jus åbddimbarggo ij álgaduvá dát ájnas ja hálvva vuorjjás kulturmujtto máhttá láhpput, miejnni Ronny van der Spa. Sån le prosjæktajådediddje, valla sujna le viehkke áhtjestis Anders ja oappástis
- Munji le sierraláhkáj ájnas åbddit gámáv boahtteájggáj, dan diehti gå tsieggiduváj ietjam máttarádjás Anders Amundsen. Anders årruj Bælkkáj Rudnávuonan aktan fámiljajnis 30-jagijn, ja sihke sån ja suv áhkká lijga álgos boahttsusáme svierikbieles, gudi årrujga Divtasvuodnaj. Anders lij muv ádjá Åge Amundsena áhttje ja áddjá muv æddnáj Karin Amundsen. Mannemus nammadum le ednamæjgát Bælkán ja jáhkedahtte gámá æjgát, subtsas Ronny.

Buorre aktisasjbarggo

Sån tjadát prosjevtav ájnegis ulmutjin ja lahka aktisasjbargujn Museum Nuortajn, Divtasvuona Museajn ja Árran Tæksta: Kitty Skapalen Jårggålibme: Divte Media AS

julevsáme guovdátjijn. Dårjajn Sámedikkes ja moadda tijma væhkálahkbargujn le ulmme åbddit gámáv vaj máhttá vas aneduvvat juohkkahattjas. Sån ájggu gámáv suodjalit, bisodit ja tjalmostahttet åbddima baktu vaj ienebuv aneduvvá.

- Sávvap ulmutja dájn guovlojn gámáv vas adnegåhti bivddemij, guollimij ja várrevádtse gudi Bælkkávárev váttsatji juohkka jage, javllá van der Spa.

Uddni gávnnu bisoduvvam kulturbirás Bælkán, mij máhttá tjanáduvvat árra sáme guollárbåndorkultuvrraj, ja mij le registreridum nasjonálalasj kulturmujttodáhtábásan Askeladden, duola dagu goahtebirás, gierggebuodo ja fieksegábmá. Dá kulturmujto ja gábmá aktan dahki sáme kultuvrraduobddágav. Jus gábmá ij åbddiduvá dát kulturvvraduobddák gáhtogoahtá, miejnni Ronny van der Spa.

Det finnes i dag et bevart kulturmiljø i Bealgga, som kan knyttes til den tidligere samiske fiskebondekulturen, og som er registrert i den nasjonale kulturminnebasen Askeladden, blant annet hustomt, steingjerde og fjøsgamme. Disse kulturminnene og gammen utgjør samlet et samisk kulturlandskap. Dersom gammen ikke restaureres vil dette kulturlandskapet forringes, mener Ronny van der Spa.

Suodjalibme ano baktu

Praktihkalasj oasse prosjevtas álgaduváj åvdep giese moallumijn biesev, valla oajvveoasse galggá tjadáduvvat vuostasj lahken bårggemános dá jage. - Åbddim sjaddá ienemusát ådå biesse- ja lavnnje, sisbielle lagimijn målsoduvvat gånnå le dárbbo. Gierge galggi aj bårdoduvvat, ådå boadáldahka dagáduvvat ja duorggiduvvat ådåsit. Ådå vuodná galggá biejaduvvat. Usjudallap dahkat ventilasjåvnåv sjielmá vuolen ja gábmáj biedjat vuonáv mij ij ruosto, subtsas Ronny van der Spa. Sån ájggu nav guhkev gå le máhttelis adnet bájkálasj materiálajt duola dagu lagim, lavnjev jækkástagájs ja giergijt gámá lahka.

- Duodden bisodibmáj kulturmujtos manep buolvvaj sjaddá suohtas ásadit idjadimsajev Bælkkáváren nav gåk åvddåla. Várrevádtse divna álldadrin máhtti juohkka jáben vásedit oasev dålusj ájges guossidime ja adnemin sáme kulturmujtov, ma udnásj biejve gávnnuji dåssju guokta julevsame guovlon vuona bielen. Navti ájggop bisodit ájnas kulturmujto boahtteájggáj, ja aj gámáv tjalmostahttet. Adnema baktu gámás máhttep oassálasstet bisodibmáj ja åvddånahttemij sáme kultuvras ja identitehtas. Sávav dát máhttá mielav vaddet iehtjádijda bisodittjat dålusj tsiekkadusájt, gå dát vaddá máhttelisvuodav gæhttjat maņus ájgev, hæjttá

Restaurerer Belkagammen

Ronny van der Spa og hans familie vil bevare den gamle samiske jaktgammen på Belkafjellet ved Grunnfjorden i Tysfjord.

Allerede i dag fredag er han i gang med å frakte utstyr opp på fjellet til gammen, som står på høyfjellsplatået ovenfor Bealgga i Grunnfjord. Den er bygd tidlig på 1950-tallet og fremstår som autentisk og er knyttet til den tidligere samiske fiskebondekulturen i området, der utmarksressursene var særlig viktige.

marksressursene var særlig viktige.

- I følge de opplysningene vi har så ble gammen mye brukt i sommerhalvåret, blant annet i forbindelse med jakt, fiske, fangst og bærplukking. Den skal være en av få slike gammer i det lulesamiske området på norsk side, og så langt vi kjenner til finnes det sannsynligvis bare en tilsvarende. Derfor har Belkagammen svært høy verneverdi. Dersom restaureringstiltak ikke iverksettes vil et viktig og relativt sjeldent samisk kulturminne gå tapt, mener Ronny van der Spa. Han står som prosjektleder, men har også god bistand fra sin far Anders og sin søster Linda.

- For meg er det spesielt ønskelig å bevare gammen for ettertiden, ettersom den ble bygd av min oldefar, Anders Amundsen. Anders bosatte seg i Bealgga i Grunnfjord sammen med sin familie på 30-tallet, og både han og hans kones familie var opprinnelig svenske reindriftssamer, som slo seg ned i Tysfjord. Anders var far til min morfar Åge Amundsen og farfar til min mor Karin Amundsen. Sistnevnte, som er grunneier i Bealgga i dag, er sannsynlig eier av

gammen, forteller Ronny.

Forbilledlig samarbeid

Han gjennomfører prosjektet som privatperson og i nært samarbeid med Museum Nord - Tysfjord Museum og Árran lulesamisk senter. Med støtte fra Sametinget og mange timers dugnadsarbeid er målet å restaurere gammen slik at den igjen kan benyttes til glede for almenheten. Han ønsker at gammen skal vernes, bevares og synliggjøres gjennom restaurering og økt bruk.

- Vi ønsker at folk i området tar gammen i bruk igjen, og kanskje spesielt den samiske lokalbefolkningen, som benytter området til jakt, fiske, fangst og friluftsliv i sommerhalvåret og øvrige som benytter seg av området, fortrinnsvis jegere, fiskere og fjellvandere som ferdes på Baelgga-fjellet hvert år, sier van der Spa.

Vern gjennom bruk

Den praktiske delen av prosjektet begynte i fjor sommer med løyping av never, men selve hoveddelen skal gjennomføres i løpet av første halvdel av august i år.

- Restaureringen vil hovedsakelig omfatte nytt never- og torvlag, innerkledningen av fjellbjørk erstattes der det er nødvendig. Det skal også legges stein, lages nytt inngangsparti og legges nytt gulv av bjørkeris. Ny ovn skal settes inn. Det vurderes også etablering av lufteventiler under dørterskel samt montering av rustfri ovn, forteller Ronny van der Spa. Han vil så langt det går benytte seg av lokale materialer som fjellbjørk, torv fra myrområdene og stein fra nærområdet rundt gammen.

- I tillegg til bevaring av kulturminnet for ettertiden vil det være gledelig å kunne reetablere et tidligere godt brukt alternativ til overnatting på Bealgga-fjellet. Turfolk i alle aldre vil til alle årstider kunne oppleve et "sus av fortiden" ved å besøke og benytte seg av et samisk kulturminne, som det i dag bare fins to kjente av i sitt slag i det lulesamisk området på norsk side. Dermed vil vi både bevare et viktig kulturminne for ettertiden, samt sørge for at det synliggjøres. Gjennom bruken av gammen vil man kunne bidra til at samisk kultur og identitet ivaretas og videreutvikles i fremtida. Jeg håper også at dette kan bidra til at andre tar initiativ til å bevare bevaringsverdige bygg, for det gir jo et historisk sus å kunne se tilbake i tid, avslutter Ronny van der Spa.

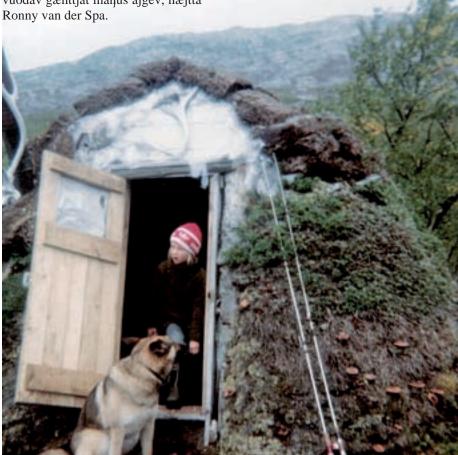
OLSOKpå Korsnes

På tradisjonelt vis ble det feiret Olsok på Korsnes siste helga i juli. Det var godt med folk som koste seg med rømmegrøt, kaffe og kaker. Etter gudstjenesten kirka møttes folk på Korsnes Museum, hvor det ble servert rømmegrøt og grillmat.

Komiteén i Korsnes menighetsråd. Fra venstre, Solfrid Kristiansen, Anne Olavsen, Anne Mari Johansen og Anne Grete Amundsen.

Gammen. Her er Linda van der Spa i gammen, ti 1980. Foto: Anders Van der Spa **Gábmá.** Dánna I Linda van der Spa gámán, 1980-jagij álgon.